

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

ЧАСТЬ I.

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 189. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 18. серпня 1941. No. 189. Jersey City, N. J., Monday, August 18, 1941 VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.
П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.Тел. „Свободи”: BErgen 4-0237—4-0807
Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016THREE CENTS in the United States of America.
FIVE CENTS elsewhere.

КЛЯВДІЯ ОЛЕСНИЦЬКА.

ПРОФЕСІЇ ДЛЯ ЖІНОК

Вакаційна передишка добігає кінця. Ще тиждень-два, і почнуть охолоджуватися першими осінніми подмухами мійські мури та назад втискати у свої рамена усіх цих, що втікали перед їх гарячим дотиком в гори, ліси, чи над береги океану. Для дівчорі та молоді голосить це кінець вакаційного безділля — для родичів, що клопочуться її будучністю, конечність пригадуватися та повзати рішення, у якому напрямі спрямувати талани, замишування та стремління своїх дітей.

Не легка це справа, коли звати жити, скільки річей треба при цьому брати під увагу — як велика відповідальність спадає на кожного, хто береться молодій та недосвідченій одиниці намічувати шлях, що по ньому мають іти її життєві амбіції. Бо хоч сьогоднішня молодь проявляє багато самостійності і звикла робити власні рішення багато вчасніше, як це бувало за часів молодості нашого старшого покоління — то всеж у складній справі вибору звання вона радо шукає вказівок у старших, по книжках чи окремих для цієї цілі порадах. Також до родичів звертається не за самою лиш підтримкою з їхньої кишені, але відкликається до їх життєвого досвіду, знання зарібкових обставин та можливостей. Як не булоб, то родичі у цих справах багато заважують своїм голосом і беручи це під увагу американські виховні круги придбали цілу літературу на тему вибору звання, поручаючи її використанню старшим і молоді.

Хлопцям легше рішитися на вибір звання, чим дівчатам, і вони раніш проявляють замишування, що стають їм у цьому рішенні помічними. Може тому, що вже змалку почувають себе приналежними до табору, що як не в цілості, то в великій мірі несе відповідальність за родинні зарібки, та не зводять себе надією, що не скомплікованою дорогою подружжя розв'яжуть матеріальне питання своєї будучності. Але і для дівчат ця остання можливість стає щораз менше приманливою, бо життя вказує, як часто жінкам, мимо подружжя і родинних обов'язків, треба шукати зарібкових можливостей та ваздалегідь старатися про фахову для цього підготовку. Клюб Жінок Професіоналісток Америки доказав на підставі анкет і статистик, що 90 процент замужніх жінок, які працюють зарібково, змушені були до цього економічними обставинами.

У виборі звання дівчата роблять цю помилку, що тяжко рішаються на вибір непопулярних професій. Пару літ цьому так ба-

гато дівчат у Америці йшло на шпитальні піклунки, що часто по школах ця цифра доходила 80% цих, що дістали диплом покінченої „гайскул”. Ця професія стала переповненою, і якби не воєнна підготовка Америки, що дала часову працю „норскам” по військових шпиталях — багато з них булоб сьогодні безробітними. А тимчасом на 557 професій записаних під час останнього перепису населення лиш у тридцятьох не найдено жінок! Значить — дівчата мають у чому вибирати і пізнавши ці зарібкові ділянки з літератури на цю тему, чи суспільних порадень — можуть підібрати те, що буде найкраще відповідати їх умовим здібностям, фізичному здоров'ю та окремим уподобанням.

Професії, що у них працюють жінки, ділять на три групи. До першої належать ці, що їх мають вони в переважаючій мірі у своїх руках — як професія шпитальних піклунок, навчання в загальних, музичних, чи фахових нижчих школах, бібліотекарство, косметика, бюрове секретарство, домашня служба. Врешті нова і багата ділянка т. зв. домашньої економіки, що розвивається на очах та зроджує що-раз то нові „джаби” для жінок. Належить тут усе, що вяжеться з поживою, одягом, прикрасою та улагодженням хати, і розпадається воно на десятки окремих професій.

Цю групу занять вважають лекшою для успіхів з огляду на це, що у ній не зустрічаються жінки з компетенцією мужчин. Початкова висота зарібків у цій класі куди нища, як у інших — але й менші вимоги щодо шкільного формування. Та основне практичне знання ділянки, замишування та талант дають і тут вигляди на значні матеріальні та моральні успіхи.

Друга група занять це та, де жінки працюють поруч мужчин у приблизно однаковому чисельному відношенню. Це праця у бізнесі, промислі, фабриці, редакції — журналістика, видавни-

Масарик і Жіночий Рух

Тома Гаррік Масарик, перший президент чехословацької республіки, відомий не тільки як мислитель і політик, але також як і великий провідник повного визволення жінки. Для нього не існує „жіноче питання” як питання тільки жінки. Воно є теж і питанням чоловіка. Бо чоловік і жінка, з дітьми, становлять соціальну єдність: родину.

На ту тему находимо в Масарика такі думки:

„У першу чергу хотів би я дати вислів моему переконанню, що спирається на довголітнім досвіді та обсервації не тільки нашого власного національного життя, але також життя інших народів: ніяк не можу знайти, щоб чоловіки перевищали жінок, чи це в ділянці інтелектуальній, моральній, або тілесній — при-

ча діяльність, практичне мистецтво, радіо, готельство, фізичне виховання і декілька професій, що ми й не дошукувалися у них жінок пр. остеопатія, оптометристика, фізіотерапія. У цих усіх професіях хоч вище формування не є необхідне, то всеж ці, що покінчили „каледж” мають кращі вигляди на успіх, можуть проявити більше ініціативи та вибитися на провідні місця.

Врешті приходять третя група — ця, де американські жінки все ще становлять меншість і чисельне суперництво мужчин все ще непобориме. Належать тут усі т. зв. університетські професії: медицина, право, дентистика, техніка — врешті суто-наукова кар'єра. Вимагають вони не лиш довгих і коштовних підготовчих студій, але у жінок також непересічних здібностей, щоб побороти пересуди та упередження, що від них і постулює американська суспільність не є цілком вільною.

Публичні бібліотеки та виховні установи достарчують на бажання цілий інформативний матеріал про поодинокі зарібкові професії. Але всі, що дораджують у виборі звання погоджуються в одному: коли в молоді людини проявляється непоборний нахил до якогось продуктивного заняття — це найкращий показник професії, що її повинна вона вибрати. Справа перелюднення цієї ділянки чи малої платні є без значіння, бо цього роду молодий працівник усе зможе, зробити жерело зарібку і особливого вдоволення з праці, яку любить та знає.

Найменше щодо сили нервів, бо ніхто не заперечить, що мужчини розвинули в себе більшу силу м'язів. Найбільшу й найприроднішу різницю між чоловіком та жінкою добачую в тому, що жінка, яка стається матір'ю, мусить продовж довгого часу присвятитись виключно своїм материнським функціям та обов'язкам. У наслідок цього мужчини захопили від початків цивілізації провід усіх позадомашніх справ і тому, що мали змогу займатися ними без перерви, зуміли до певного ступня на всій цивілізації витиснути печать мужеського духа. Щоб дати один приклад: Жінки не могли бути вояками (поодиноких винятків не числимо), а тому, що у століттях людського розвитку, які лежать за нами, воєнне ремесло займало високий щабель у драбині національних вартостей, низько розцінювалося жінку та її працю.

Навіть фізично жінка не слабша від чоловіка; подумаймо тільки, яку працю виконують жінки у всіляких ділянках. Чи справді думають люди, що навчати у школах чи діточих садках, напружує менше, як носити великі тягарі? Чи легка праця стенографістки, телеграфістки, телефоністки, чи доглядачки хворих? А передусім як єсть із матір'ю, що приводить на світ дитину, що своєю виснажливою працею у кухні та домашньому господарстві дбає за хліб насущний та прожиток родини, до того нераз є в дуже тяжких грошових умовах — чи її праця легша ніж чоловіча?... Від багатьох літ уважно слідкую за розвитком жіночого руху й видається мені, що проти цієї справи висували більше пересудів, що більше тут наговорили дурниць, як про щонебудь інше”.

„Що торкається політичного життя, то жінка може брати участь у політичній роботі так само, як мужчина. Практика виявила, що жінки можуть бути творчі на політичному полі. Причина, що не була ними досі, лежить у тому, що дотеперішня політика це пережиток мілітаризму й має в собі щось з насильства. Так як жінка не була допущена до війська, так само була виключена і з політики. Але як політика стає наукою, проводом громадянського життя, то й жінки починають брати у ній участь...”

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918, by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,

Жінки Проти Жінок

Уже двадцять літ минуло з того часу, як чоловіки цього краю надали своїм жінкам і дівчатам не лише право голосування, але й право бути вибраними на якийсь публічний уряд. Ухваленням цієї поправки до американської конституції американські чоловіки признали жінки здібними до голосування й до справування публічних урядів.

По впливі двадцяти років від заведення виборчого права для жінок не від речі відати буде спитатися: як використали жінки це право?

Чейже вільно буде поставити таке питання чоловікам, коли ставить таке питання Грейс Адамс, американська журналістка, широко відома як знавець психології.

Що зробили жінки в політиці?

У своїй статті в „Норт Америкен Ревю“, вона відповідає коротко: Досі вони з цими правами нічого не зробили. Всі ці старі дівки, що колись вели справжній хрестоносний похід за політичне зрівняння жінок з чоловіками, краще були би зробили, якби були сиділи дома, виховували діти й сіяли ріпу.

Щоб не бути голословною, Грейс Адамс подає на свої висновки фактичні докази. Передовсім вона застерігається перед певними помилковими думками на основі її слів; вона говорить виключно про політику, а не про досягнення на інших полях. На інших ділянках жінки в Америці добилися поважних досягнень. Але Грейс Адамс хоче говорити про жінки в політиці.

Правда, жінки ведуть важні відділи федерального уряду. Секретарка Перкінс, судейка Аллен, панни Ленрут і Андерсон стоять на чолі двох важних дивізій департаменту праці. Однак ці жінки не дісталися на це становище через вибори. Вони були встановлені на уряди, і то встановлені чоловіками.

Правда, в сенаті конгресу на 96 членів засідає дві сенаторки, а в палаті послів конгресу попри 429 послів засідає 6 посолок. За останніх двадцять літ було їх більше, разом 10, але по впливі двох років кожна з них відійшла з конгресу, щоб до нього більше не вертатися. Дуже можливо, що й ті сенаторки й конгресменки, що тепер засідають, жде така сама доля.

На якій основі заповідає таке Грейс Адамс? На тій основі, що обі сенаторки й більшість конгресменок це собі прості, конвенціональні й назагал пересічні господині, котрі в своїй молодості вийшли випадково за чоловіків, котрі добилися становища в політиці. Коли такий чоловік умирає під час урядування, то губернатор його стейту встановлює

його заступником його жінку, встановлює, очевидно, не на тій основі, що вона на позицію надавалася, але просто тому, що вона вдовиця. Рішала отже не заслуга, не справність, а сентиментальність губернатора. В одному такому випадку губернатор стейту іменував 87-літню вдову по сенаторі.

Про те, що зробили в Вашингтоні ці сенаторки й конгресменки, ніхто нічого не знає. Навіть між їх найближчими сусідами мало хто пам'ятає їх імення. Про заслуги й не казати. „Як мені не вірите на слово“, каже Грейс Адамс, „то попробуйте самі знайти, з котрого стейту походила Марія Кларк або Вила Еслайк“. Навіть як така посолка походила з визначної або багатой родини, і це не вдалося врятувати її від забуття. Кілько разів такі жінки по укінченні своєї каденції ставали до поновного вибору, стільки разів вони перепадали, бо тоді вони вже кандидували на свої власні заслуги.

Боротьба полів?

Міг би хтось сказати, що такі кандидатки перепадали при виборах тому, бо чоловіки були проти них. Та Грейс Адамс уважає цю балачку про ворожнечу полів чистою байкою. Цю байку придумали певно, — каже Грейс Адамс, — розчаровані й огірчені жінки.

Правда в зовсім протилежному боці: „Чоловіки все були охочі, навіть справді раді підтримати здібні жінки й підсадити їх на драбину слави — не лише в публічному житті, але й в бізнесі, в професіях, в усякого роду дивних і небувалих підприємствах“. Це чоловіки піддержували Амецію Ергарт у її летах понад океани. Чоловіки піддержували Алісу Гемилтон, щоб вона стала професором медицини в Гарвардському Університеті, і д-ра Флоренцу Сабін на вище становище в Рокефелерівському Інституті. Чоловіки голосували за жінками на становища директорів банків. Доперва, як ці жінки добилися становища завдяки піддержці мужчин, доперва тоді інші жінки стали їм приплескувати.

Що чоловіки зовсім не подобають жінок у політиці, видно ще й з того, що більшість жінок, котрі попали в конгрес справж-

нім вибором, походить з тих околиць, де чоловіків є багато більше ніж жінок, де чоловіки віддали багато більше голосів.

Це все, на думку Грейс Адамс, вказує на те, що чоловіки зовсім не погорджають жінками, які мають справжні заслуги, які мають відкриті очі, які вміють боротися в світі так, як борються чоловіки.

На це саме, на її думку, вказує підтримка, яку чоловіки дають жінкам у різних бізнесах. Чоловіки вже перестали любитися в тих типах жінок, що вдавали за себе ніжні сотворіння, що спиралися на чоловіка, як хмель на тичку.

Хто жінкам ворог?

Завдяки мужинській допомозі для жіночих бізнесів, завдяки полишуванню жінкам великих маєтків умираючими чоловіками, завдяки великим забезпеченням, полишеним жінкам чоловіками, жінки вже зібрали в свої руки великі маєтки. Як звісно, ці гроші мають великий вплив у політиці. Якби жінки справді хотіли вжити цих грошей на користь жінок, то конгрес нині був би повний жінок.

Колиж цього нема, то для цього факту Грейс Адамс наводить хіба одно пояснення: видно, що цього не хочуть жінки. Видно, що жінки хочуть, щоб цим народом правила далі люди відважні, розумні й варті довіри. Пересічна жінка може багато говорити проти чоловіків, але в глибині свого серця вона тайно вірить, що більше мужчин має ті високі чесноти, ніж жінок.

НАЙДУТЬ ПОСАДУ

ДЯКОУЧИТЕЛЬСЬКА ПОСАДА до обняття від 1. вересня ц. р. Платня після умови. Зголошення слати до: Rev. JOHN HUNDIAK, 641 Roosevelt Ave., Carteret, N. J.

ВЗОРИ КАНВА, НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ D.M. C. І СТЕМПІЛЬОВАНИ РІЧИ.
UKRAINIAN BAZZAR,
170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ й ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з прегарною металеву труною, двома автами, караваном, бальсамуванням, вишиванням Похоронного Дому і т. д. **\$295.00**

Все, чого треба, з виїздом однієї й належностей за церковну відправу й цвинтар.

S. KANAI KAIN

433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4648

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

ПОШУКУЮ СПІЛЬНИКА до ведення ріелестейтового бізнесу, котрий я посідаю. Є це апартаментовий дім з 35 кімнатками. Вести цей бізнес за важко для жінки. На бажання подам повні подробиці. Приходіть до:

JENNIE FAMMLER,
944 Tiffany St., Bronx, N. Y. Apt. 54
між год. 10. рано й 2. попол. кожного дня з виїзком субот і неділей.

Пошукується **ЖЕНЩИНИ** до ручного шиття при футрах. Не юнійної. Платня після умови. Голоситися до: 189-91

FURRIER STORE,
120 St. Mark's Pl. (East 8th St.)
New York, N. Y.

ПОШУКУЄ ПОСАДИ

Пошукою **УЧИТЕЛЬСЬКОЇ ПОСАДИ**, при українських громадах, в околиці Нью Йорку або Джерзі Сіті. Маю укінчений учительський семінар при Українському Педагогічному Товаристві у Львові, а також американську "High School". За ближчими інформаціями прошу писати: 188-9

Miss O. BIANSKA,
82 Lake Ave., Ocean Grove, N. J.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіза крові для подружого свідчення.
- Гемороїди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVENUE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697

Офісові години 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуговування.
X & флюроскоп. — Екзамінація \$2.00.

МИРОН ЛИТВИН

І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга щира і чесна

Main Office:

383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

Branch Office (Філія):

969 South Broad Street,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами

В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.),

BRONX, N. Y.

Tel.: MEtrose 5-6577